

استاد ESTAD

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

[Journal Of Old Turkish Literature Researches]

[PROF. DR. ÂDEM CEYHAN'A 60. YAŞ ARMAĞANI]

E-ISSN: 2651-3013

DOI Number: 10.58659/estad.1489000

Cilt: 7 Sayı: 2 Haziran 2024

ss. 995-1018

Makalenin Geliş

Tarihi

23/05/2024

Makalenin

Kabul Tarihi

05/06/2024

Yayın Tarihi

30/06/2024

MÜELLİFİ BİLİNMEYEN BİR KIYAFETNAMEDE YER ALAN İLM-İ NÜCÛM RİSALESİ¹

Yılmaz KELEŞ²

Musa TILFARLIOĞLU³

ÖZET

Altı asır varlığını sürdüren klasik Türk edebiyatında müellifler sadece manzum değil mensur eserler de kaleme almışlardır. Kaleme alınan bu eserler insan hayatının farklı yönlerini yansıtmıştır. Müellifler, günümüzde astroloji olarak da bilinen ilm-i nücum bilimiyle ilgili eserler vermişlerdir.

Bu çalışma, istinsah ve müellif kaydı olmayan, Milli Kütüphane yazma eserler bölümü 06 Mil Yz A 2553 numarada bulunan Kıyâfet-nâme adlı eserdeki 29^a ile 52^b sayfalar arasında yer alan “İlm-i Nücum” adlı risalenin metin neşri ve içerik analizine dayanmaktadır. Çalışma; giriş, nüshanın tanıtımı, çalışmaya konu olan bölümün

¹ Bu makale tarafımdan hazırlanan “Müellifi Bilinmeyen Bir Kıyafet-Nâme (Metin-İnceleme)” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Eski Türk Edebiyatı ABD., kelesyilmaz3534@gmail.com, ORCID ID: 0009-0003-9427-3922

³ Dr. Öğretim Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Eski Türk Edebiyatı ABD., musa_edebiyat@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-8916-6669

Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi [ESTAD]

[Prof. Dr. Âdem CEYHAN Armağanı]

Cilt: 7 Sayı: 2 Haziran 2024 ss. 995-1018

değerlendirilmesi ve sonuçtan oluşmaktadır. Traskripsiyonlu metin ve örnek sayfalar ekte verilmiştir.

Metin neşri esasında doküman analizine dayanan bu çalışmada amaç, 18. yüzyılda kaleme alındığı bilinen ve bugünkü astroloji ilmi ile özdeş bir alandaki tarihi birikimin örneklerinden birini günümüz araştırmacılarının dikkatine sunmaktır. Böylece metnin erişilebilir olması ve külliyata katkı sunulması hedeflenmiştir. Metin, devrine göre oldukça sade bir dille yazılmış olup söz varlığı itibarıyla ikili kullanımların örneklerinin tespit edilmesi açısından kayda değer olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İlm-i Nücüm, kıyâfet-nâme, 18. Yüzyıl, klasik Türk edebiyatı

THE TRACT OF ILM-I NUCUM WHICH IS INCLUDED IN AN UNKNOWN AUTHOR

ABSTRACT

In classical Turkish literature, which lasted for six centuries, authors wrote not only in verse but also in prose. These works reflected different aspects of human life. The authors wrote works related to the science of science, which is also known as astrology today.

This study is based on the text edition and content analysis of the treatise titled “İlm-i Nücüm” between pages 29a and 52b in the work titled Kıyâfet-nâme (Kıyâfet-nâme) numbered 06 Mil Yz A 2553 in the manuscripts section of the National Library, which does not have a record of istinsah and author. The study consists of an introduction, an introduction of the copy, an evaluation of the section subject to the study, and a conclusion. The transcribed text and sample pages are given in the appendix.

The aim of this study, which is based on document analysis, is to present to the attention of today's researchers one of the examples of historical accumulation in a field identical to astrology, which is known to have been written in the 18th century. Thus, it is aimed to make the text accessible and contribute to the corpus. The text is written in a very simple language for its time, and it is thought to be noteworthy in terms of identifying examples of dual usages in terms of vocabulary.

Keywords: İlm-i Nücüm, kıyâfet-nâme, 18. century, classical Turkish literature

GİRİŞ

“Necm” kökünden türetilen “nücüm” kelimesinin anlamı “yıldızlar” demektir. Batıda Astroloji olarak adlandırılan, yıldızların ahvallerinden hareketle hüküm çıkarmayı konu edinen İlm-i Nücüm; kaynaklarda yıldız-nâme (Pala, 2017:

483), ilm-i tencim (Levend, 2015: 198), ilm-i ahkam-ı nücûm (Üzüm, 2000:124), ilm-i hey'et, ilm-i eflak (Kaya, 2019: 2311) gibi adlandırmalarla geçmektedir.

İlm-i nücûm, “mevâlid” ve “ihtiyârât” olmak üzere iki gruba ayrılır. Mevâlid, bir insanın doğumu sırasında yıldızların bulunduğu yere bakarak kehanet yapmayla ilgilidir. Belirli bir işi uğurlu ve uğursuz olduğuna inanılan vakitlerde yapıp yapmamakla ilgili tarihleri düzenleyen bilim dalıdır (Fehd, 2000: 124).

Dünyanın her tarafında olduğu gibi Osmanlı döneminde de de bu ilmi kullananlar, padişahların talihlerine bakarak harp ve sulh gibi mühim vakaları haber verirlerdi (Pala, 1989: 253).

Bugün için astroloji kelimesi ile karşılanan ilm-i nücûm ile ilgili eleştiriler de görülmektedir. Nitekim, astroloji, gökcisimlerinin konumlarının bireylerin ve toplumların hayatını etkilediğini ve gökcisimlerinin hareketleri gözlenerek geleceğe dönük bilgi elde edilebileceğini öne süren bir sözdebilim olarak nitelenmektedir (Uyar, 2016: 51)

Söz konusu ilimle işgal edenlere göre dünyadaki bütün varlıklar yıldızların tesiri altındadır. İnsanlar tesiri altında oldukları yıldızların özelliğine göre iyi veya kötü, cömert veya cimri, talihli veya talihsiz olarak nitelendirilirler. Çok eski zamanlardan beri ilgi duyulan bu konu hakkında bir çok eser kaleme alınmıştır. Bu eserlerden biri de Milli Kütüphane yazma eserler bölümü 06 Mil Yz A 2553 numarada bulunan Kıyâfet-nâme adlı eserin 29^a ile 52^b sayfaları arasında geçmektedir.

Müellifi Bilinmeyen Kıyâfet-nâme'nin Fiziksel Özelliği

Eser, 175x110-125x65 mm. ölçüsünde, nesih hattıyla kaleme alınmış, oldukça okunaklı yazılmıştır. İstinsah ve müstensih kaydından yoksun olan eserin her varığında 15 satır bulunmaktadır. 54 varaktan oluşan eserin 53^b kısmı boştur. Söz başları ve cetveller kırmızı mürekkeblidir. Küçük kafes şemslî, zencirekli, siyah meşin bir cilt içerisinde yer almaktadır. 40^a,44^a ve 48^b'de konuyla bağlantılı olarak el şekilleri bulunmaktadır. 1^a'da Büyük Kale Tezkirecisi Ali Tefik'e ait 1810 tarihinde oluşturulmuş mülkiyet kaydı, başta Es-Seyid Muhammed el-İbad'a ait temellük kaydı vardır. Sonda 1847'de litografya ile bu yazmanın 1200 nüsha basılması hakkında bir açıklama bulunmaktadır (Keleş, 2023: 21).

Müellifi Bilinmeyen Kıyafet-Nâme'nin Muhtevası

Müellif, eserini insanların ruh halleriyle ilgili çıkarımlarda bulunmak için kaleme almıştır. Eser bir mukaddime ve yedi makaleden meydana gelmektedir.

Mukaddime: Hurûf-ı mermûze(işaret ettiği harfler) hakkındadır. Müellif bu alanda eser kaleme almış kişileri bir harfle günümüz alıntı sitemine benzer biçimde kodlayarak göstermiştir.

Eserde bulunan makaleler de şu şekildedir:

Makâle-i Evvel: İlm-i firâsetün tarifi beyanında

Makâle-i Sâniye: Etraf-ı âlemde olan şehirlerin halkının ahlâkı ve vasıfları hakkında

Makâle-i Sâlise: Ricâliñ ahlâkı ve evşâfi beyanında

Makâle-i Râbi' a : Mizaca ve bedene müte' allik kelimât-ı câmi' a beyanında

Mâkâle-i Hâmise: İnsanıñ başında olan a' zâ-i cüzüyyesi beyanında

Makâle-i Sâdisse: İnsanıñ elden gayrı a' zâsınıñ ' alâmetleri beyânında

Makâle-i Sâbi' a: Elde olan emâret-i huṭûṭ beyânında

Müellif, yedinci makaleyi İlm-i nücum konusuyula ilgili olarak kaleme almıştır. Bu makale, bir giriş ve altı babdan meydana gelmiştir. Yazar bu bölümde ilk olarak el hakkında bilgi vermiştir. Müellife göre “el, vücuttaki en önemli uzuvlardan birisidir. Çünkü her uzvun ele ihtiyacı vardır. Eldeki işaretler çoktur. Bin eli bir tarafa koysan hiçbirini bir birine benzemez. Eldeki çizgilerden hareketle insanların ahlakı hakkında bilgi edinilir.” Müellif el hakkında bilgi verdikten sonra her bir parmağa bir isim vererek bu parmakları ا ب ج د ه harfleriyle sırasıyla göstermiştir. Yine her bir parmağın bir yıldızı temsil ettiğini zikretmiştir. Baş parmağı Zühre, şahadet parmağını Zühal, orta parmağı Müşteri, yüzük parmağını Mirrih(Merih), serçe parmağı Şems temsil etmektedir. Müellif el içerisindeki çizgileri açıklamış ve makelede bazı kısımlarda el içerisindeki çizgilerin şekillerini göstermiştir. Eldeki hatlar hakkında açıklamalarda bulunduktan sonra insanların elinde bulunan çizgilerden hareketle onların talihleri hakkında bilgi vermiştir (Keleş, 2023: 24).

Müellifin bu makaleyi kitapla bağlantılı olarak değil bağımsız bir risale olarak kaleme aldığı “Huşûşâ ki bu eldeki ḥaṭlardan amma bu keffîñ aḥvâli ve eşkâl-i ḥakîkatde bir

risâledür bu kitabdan degildir. Lakin bilinmesi lâzım ve lâbüd olduğu ecelden bu kitaba ilhâk idüb bir maķāle kıldık bu maķāleyi dağı bir muķaddime ve altı bāb üzerine tertīb etdik .” (Keleş, 2023,: 24). İfadesinden anlaşılmaktadır.

Makalenin bir mukaddime ile altı babdan oluştuğundan bahseden müellif, Mukaddime bölümünden sonra bir şekil eklemiştir. Daha sonra el üzerinde bulunan çizgiler ve şekillerden hareketle altı bab şeklinde açıklamalar yapmıştır. Bu bablar şöyledir:

1. Elde bulunan işaretler hakkında

Erkekler hakkında hüküm verilirken sağ ele, kadınlarda ise sol ele bakılır. Ellerle ilgili sağlıklı hükümlerin verilebilmesi için bir nesne tutmamamalı ve eller hareket ettirilmemelidir.

İncelememize konu olan risalede müellif, bir kişi kaçtığı zaman ellerini iki tarafa doğru uzatırsa göbeğinden ج parmağının baş tarafı uzun gelirse o kişinin hırsız olabileceğini ifade etmiştir. Kişinin parmakları bitişik olduğu zaman eğer aydınlık görünmezse kişinin iyi birisi olduğunu gösterir. Parmaklar açık olursa kişinin ihtiyacı olduğunu gösterir.

2. Cima ve gıda hatları beyanında

Kişideki cinsellik, و س ل hatlarından hareketle belli olur. Eğer cinsellikle ilgili hattın rengi kızıl ve büyük ise cinsel azaların hoşluğuna ve kişinin iyi huyda olduğunu gösterir. Cima hattı yürek hattıyla birleşik olsa ve hatta bunların içinden üçgen gibi olsa bir şekil bunun sahibi tehlikeli durumlara karşı hassas ve korkak olup keşke doğmasaydım diye pişman olur.

3. Ömür hattı beyanında

Ömür hattının başlangıcı م tarafındandır. Müellif risalede Aristoteles'ten alıntı yaparak kişinin ömrünün uzunluğu ve kısalığı hakkında bilgiler vermiştir. “İnsanın elinde üç hat vardır. Eğer bu hatlar uzun olursa kişinin ömrünün uzun olacağını gösterir. Yine bu hatlardan hareketle kişinin ömrü boyunca meydana gelebilecek hastalıkları belirlenir.

4. Baş hattı beyanında

Baş hattı, ت ای غ hattına yakın olursa o kişide bazı eksikliklerin olacağını, söz konusu hatta ulaşırsa o kişinin yaramaz olacağını düşündürür. Eğer baş hattı uzun olup parmakların dibine yakın olursa kişinin güçlü ve uzun yıllar yaşayacağını, kısa olursa kişinin yaramaz olacağını gösterir. Orta parmağa göre kısa olursa kişinin dik başlı ve gençken öleceğini düşündürür. Baş hattının ucundan iki küçük hat yapılmış olursa kişinin gövdesinde demirden

yara olduğunu gösterir. Eğri ve parça parça olursa kişinin hırsızlığa yatkın olduğunu düşündürür.

5. İnsanın elinde bulunan hatlar beyanında
İnsandaki cinsellik durumu , و س ل hatlarından hareketle belirlenir. Eğer bu hatların rengi kızıl ve büyük ise cinsel azaların hoşluğunu ve kişinin iyi huylu olduğunu gösterir. Cinsellik hattı yürek hattıyla birleşik olursa ve hatta bunların içinden üçgen gibi bir şekil bulunursa o kişi tehlikeli durumlara karşı hassas ve korkak olup keşke doğmasaydım diye pişman olur.

6. Elde bulunan küçük işaretler beyanında
Elin müşteri yerinde bu hat gibi bir hat olursa o kişinin aklı az, hareketli ve hayatının zor olacağını gösterir

Bir kişinin 1 parmağının üzerinde bu işaret olursa o kişi yarmazdır. Tırnak üzerinde böyle bir işaret olursa o kişi asılarak ya da boğularak öldürülmesi gerekir. Parmağın ilk bölümünde böyle bir işaret olsa kişinin kız kardeşine zarar edeceği, kız kardeşi yoksa yakınına zarar edeceği görülür.

SONUÇ

Yıldızlara bakarak insanların gelecekları hakkında yorum çıkarmayı gelecekteki sulh, barış, kıtlık ve kuraklık gibi durumlar hakkında öngörüde bulunmayı konu edinen ilm-i nücüm, Batıda Astroloji olarak adlandırılmaktadır.

Çalışma kapsamında ele alınan ilm-i Nücüm; müellifi bilinmeyen bir kıyafet-nâmenin içinde bir mukaddime ve altı babdan oluşan bir risale olarak geçmektedir. Risalenin tümüne bakıldığında sade ve halkın kolaylıkla anlayabileceği bir dille yazıldığı görülmektedir. Bu özellikler göz önünde bulundurulduğunda çalışmaya konu olan bölümün sade nesir türüne örnek gösterileceği söylenebilir. Risalede müellif'in bazı sözcüklerde yazım birliği sağlayamadığı görülmektedir. Örneğin; "kimse- kimesne, daldır-delildir, tırnak-dırnak, vb." sözcükler bölümlere göre değişiklik göstermektedir.

Risalede ele alınan hükümler, yazıldığı döneme ışık tutması ve günümüze o dönem hakkında bilgi aktarması yönüyle oldukça önemlidir. Eserden hareketle bu gün de halk arasında sıklıkla kullanılan "eli uzun" tabirinin mecazi yakıştırmadan hareketle olmadığı, fiziki hareketle ilgili olarak söylendiği görülür. Risaleden hareketle bazı hükümler şöyle sıralanabilir:

“Kişinin kolları kısa olursa zarif, arzulu ve güçlü olur. Eğer kişi avucunu yumup kollarını sallaya sallaya giderse işlerinde tez, cesur ve mert olduğunu gösterir. Avuç uzun ve parmaklar kısaysa kişinin cahil olduğunu gösterir. İnsanın parmakları bir birine yapışık olduğunda aydınlık görünmüyorsa o insan iyilik sahibidir. Parmakların arası açık ise kişi derviş ve muhtaçtır.”

Risaleye göre insanın yıldızı doğduğu anda bilinmese de onun mizacından, hareketlerinden ve elinde bulunan işaretlerden hareketle belirlenebilir. İnsanın ilk yıldızı Zühaldir. Zühâl yıldızının işareti, orta parmandan bilinir. Elin orta yerinden yani غ ا ی ت bölgesinden bir hat geçer ve ج parmağına kadar gelirse kişinin yıldızı Müşteri, ب parmağına hatların budakları varırsa o kişinin yıldızı Mirrih, hatlar baş ve ömür hatlarına doğru gider ve renkleri koyu olursa o kişinin yıldızı Şems, parmakların dibine doğru incecik hatlar olursa o kişinin yıldızı Utariddir. Eğer Utarid yerinde çok hat olursa o kişinin yıldızı kamerdir.

Elin dört tarafında bu şekilde bir işaret bulunur ve elin kamer yerinde çok hat olursa o hatların gizli alametleriyle insanın yıldızları belirlenebilir. Fakat el hatlarıyla belirlenebilmesi daha yaygındır.

Eserde İlm-i Nücûm ile ilgili verilen bilgilerden hareketle denilebilir ki bugün teknolojiyle verilemeyecek bilgiler o dönemde insanların ay ve yıldızlar gözlenerek elde edilebiliyordu.

KAYNAKÇA

ÜZÜM, İlyas (2000). "İlm-İ Ahkâm-ı Nücûm" , TDV İslam Ansiklopedisi , c.22,s. s. 124-126.

FEHD, Tevfik (2000). "İlm-i Ahkâm-ı Nücûm", TDV İslam Ansiklopedisi c. 22, s.s. 124-126.

KAYA, Seyfettin (2019)."Ortaçağ Arap-İslam Devletlerinde İlm-i Nücûm Ve Müneccimlik". *International Journal of History* ,s.s. 2311-2324.

KELEŞ, Yılmaz (2023). *Müellifi Bilinmeyen Bir Kıyafet-Nâme (Metin-İnceleme)*. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi.

Levend, A. S. (2015). *Divan Edebiyatı Kelimeler Ve Remizler Mazmunlar Ve Mefhumlar*, İstanbul : Dergâh Yayınları.

PALA, İskender (1989). *Divan Şiiri Sözlüğü*, s.253. c.I-II, . Ankara : Akçağ Yayınları.

PALA, İskender (2017). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, İstanbul : Kapı Yayınları.

EK 1;

Makāleyi Sābi'a: Elde Olan Emāret-İ Hıṭṭ Beyānında

Maḳāle yi sābi'a elde olan emārāt ve hıṭṭlar beyānındadır. Belki sāyir a'zānıñ sıfat-ı ḥamīdeye ve zemīmeye delāletleriñden küffen delāleti efşah ve evzahdur. Ol ecelden el için mustakıl bir maḳāle zıkr idüb tafşıl üzerine şekilleriyle

[29b]

Hıṭṭuñ ve sāir cüz'üyyātıñ aḥvālin beyān kıldıḳ ammā eliñ evşāf-ı delāleti sāir aḡzādan ziyāde olunduğundan ötüri ziyāde olmasına sebep böyle buyurdular ki 'ibādāt ve şānā'āt ve ḥayrāt ve cihet-i ma'āş elsiz olmaz. Her 'uzvuñ ele ihtiyācı vardır. Ve göz sāyir a'zāyı dāim göre ṭurmaz ḥazret-i ḥaḳḳ te'alā celle ve 'alā eli gözün manzūresi kılmışdır. Tā kim ādem oğlanları elde olan emāreti görüb şifata mezmūme ve memdüḥe tebdil itsün için daḫı birbiriniñ elin gördükde yaramaz nişānlu kimselerden ihtirāz itsünler diyü elde 'alāmetler çokdur. Biñ eli bir yire cem'eyleseñ birindeki ḥaṭlar birine beñzemez zīra her bir kişide bir dürlü evşāf ve aḥvāl vardır. Ammā ol zamānda ḳul ve cāriye olur olsalar evvel elin gördüklerine

[30a]

Hikmet buidi ḥazreti Ḥaḳ te'alā celle ve 'alā yedi kevākib-i seyyāre-i cem' maḥlūk ve insanñ ikiyüz kırk sekiz yā ziyāde yā ihtilāf üzerine a'zāsına mü'eşşer kılmışdır ki ādem vücūda geldiği ḥinde kevākib-i seyyāreniñ aḥvālleri olur. Ammā ḥin-i velādetde kevākibiñ aḥvāli ma'lūm olmayub kevkebi ḳāngi kevkebdür. Bilinmese a'zāsıñ aḥvālinden kevkebi bilinür. Ḥuşūşā ki bu eldeki ḥaṭlardan ammā bu keffiñ aḥvāli ve eşkāl-i ḥaḳīḳatde bir risāledür bu kitābdan degildür. Lākin bilinmesi lāzım ve lābūd olduğı ecelden bu kitāba ilḥāḳ idüb bir maḳāle kıldıḳ bu maḳāleyi daḫı bir muḳaddime ve altı bāb üzerine tertib etdik. Nitekim aşl risālede eyledi. Muḳaddime eliñ aḳsāmın ve el ḥaṭlarıñın adların bildirür. Bāb-ı evvel eliñ nişānların

[30b]

ahkāmın beyān ider bāb-ı şānī cimā ve ḡidā ḥaṭlarıñın delāletlerin bildürür. Bāb-ı şāliş 'ömr ḥaṭtıñın delāletleriñ bildürür. Bāb-ı rābi' baş ḥaṭtıñın delāletlerin bildürür. Bāb-ı ḥāmis ādemiñ ṭal' in ya'ni elinde olan ḥaṭlardan yıldızın bildürür. Bāb-ı sādīs cüz'üyyāt delāletlerin bildürür. Ve bir niçe nesnelere daḫı ehli ḳatında ma'lūmdur. Muḳaddime bilgil ki baş barmaḳ yüksekdür.

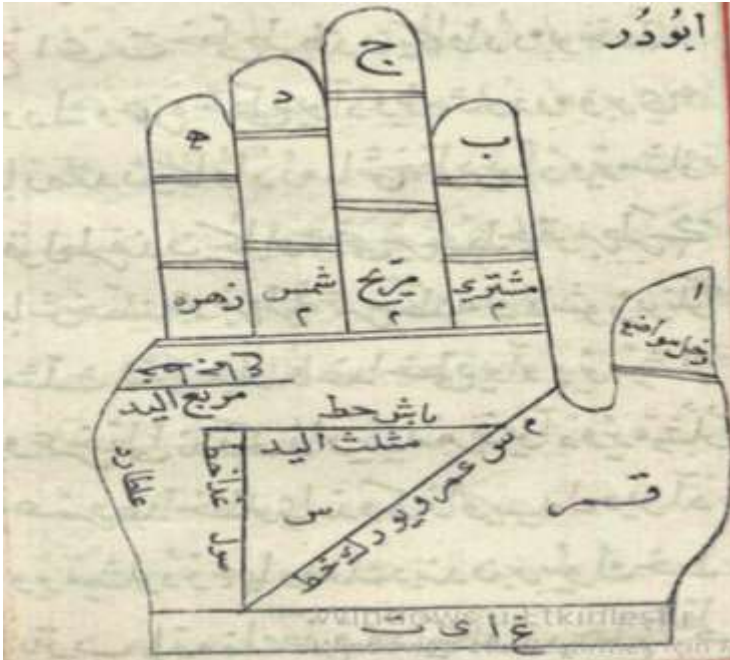
Yukarı kevkibe ya'ni zühāle nisbet etmişdür. Elif Barmağ diyü ad virmişlerdür. Ve yanındağı ki şehādet barmağıdır. Müşteri hikmetindedir. Be Barmağ diyü ad virdüler. Ve yanındağı ki orta barmağıdır. Mirrīh hikmetindedür. Cim. Barmağ diyü ad virdüler ve yanındağı barmağ ya'ni istincā barmağıdır āfitāb hikmetindedür. Dal. Barmağ diyü ad virdüler ve

[31a]

Yanındağı ki sırça barmağıdır. Zühre hükümindedür. He. Barmağ diyü ad virdiler. Ve avucun āhırindeğı küçürek haṭ ki kol tarafından yaña kolu arḳırı kesmişdir. Ğayn Elif Ye Te. Haṭtı diyü ad virmişlerdür. Elif Vav Be. Barmağ aralığından iki haṭ çıkar biri Ğayn Elif Ye Te haṭtı tarafından yaña varur. Bu haṭta yürek ve 'ömre haṭtı diyü ad virmişlerdür. Ve biri He barmağdan yaña varur. Baş haṭtı diyü ad virmişlerdür. Kol tarafından yaña üçünci bir haṭ çıkar bir tarafı baş haṭtına ve bir tarafı 'ömr haṭtına ulaşur. Buñlarınla müselleş şekli bağlar aña ğidā haṭtı diyü ad virmişlerdür. Ve 'ömr haṭtı indüğü zāviyeye mim diyü ad virmişlerdir. 'Ömr ve ğidaḥaṭtları indüğü zāviyeye lam diyü ad virmişlerdür. He barmağın dibinden bir büyük haṭtı biter. Be barmağın tarafından yaña varır. Cimā' haṭtı

[31b]

Diyü ad virmişlerdür. Ve cimā' haṭtı ve haṭtı mim lam aralığına eliñ murabb'ı diyü ad virmişlerdür. Ve ğida haṭtının uzunluğuna olan tarafı uṭarid hükümindedir. ve 'ömr haṭtının sağ yanındaki saḥḥ Kamer hükümindedür. Bu şekilden ma'lūm olur ki zıkr olunur. Ve şekl-i evvel budur.

[32a]

Ammā bilgil ki eger haṭṭ ma' nidār ola ve kemiyette daḥi büyük ve eczaları muttaşıl ola. Haṭṭıñ delāleti ziyāde kavī olur. Ve bunların 'aksi olsa ḥükmi daḥi 'aksdür. Ve daḥi erleriñ ḥükmi ekşeriyyā sađ elinden bilünür. Ve 'avratleriñ ekşeriyya sol elinden bilünür. Ve bilgil ki elleriñ ḥükmin etdüğüñ vaḳitte mizāc kendü ḥālinde olmağ şartdur. Kişi kaçmış ve sönmüş ve çok ḥarekāt ve elleriñ keyfiyyeti nesne dutmağla tağyir olmaya. Ve daḥi elleri mu' tedil hevāda görmek gerek şart eyledür. Ve ziyāde şovuğ ve ıssı olmaya. Bittāki nabz görmekte bunlar şartdur. Ve daḥi her ḥükmi maḥküm 'aleyhin i' tibārına göre ola. ya' ni iklimine ve gıdalarına ve 'ādetlerine göre ola. Meşelā bir Yahūdi bu tāli' de toğsa ki ol tāli' sultān Yavuz yir olmağa delālet etse ol

[32b]

Sultān ve vezir olmağ demek yoğdur. Zira Yahūdi tāyifasından aḥkām-ı nücümde sultān vezir olur demek yoğdur. zira aḥvālleri adnīdir. Bu zāhirdür ki her milletiñ begleri ve padişahı kendülerden olur. Ammā bu tā' ifeden olmaz bu tağdırce demek gerek ki sultān ve vezirle muşāhib ola. Tākim Yahūdiler i' tibārına göre daḥi bir ḥabeşī ḥükümünde görsek ki çok yaşamağa delāleti var. Ol çok yaşar demek yoğdur. ammā iklimine göre ki ekşeriyya kırk yıl yaşarlar. Daḥi kırk yıl yaşaya demek gerek bāb-ı evvel eliñ nişānları bayānındadır. Eller kollar ile uzun olsa şāhibi doğrı durduğda elleri dizlerine irişmege yakın olsa yüregi kuvvetine yüreklülüğine ve cömert olup ve 'izzetine ve nefis iylüğüne ve fi'l cümle aḥlāđ-ı ḥüsniyye delālet

[33a]

İder eger kollar kışsa olsa kavđacı korçağdır. Ki Ristoales kitāb-ı firāsetde zıkr etmişdir. Ḥakīm rāzī aydur. Kolları kışsa olan kimesne nefsiñ inceligine ve iştihāsin ḥāşıl etmesine kavī olduğına dāldir. Eger kollar uyluđıñ yarusına yetişe yaramaz nesne-i ihtiyār idüb kimesne ile uz olmaduğına dāldir. Ve ḥükemā dimişlerdür ki kaçan bir kişi ellerin iki yanlarına doğrı uzatsa eger göbeginden elünüñ cim barmađıñ baş tarafı uzun gelse göbeginden ayađıñ orta barmağından uğrı olmağa delālet ider. Nās ortasında darb-ı meşeldür uğrıya eli uzundur dirler göbeginden ayağı tarafı cānibinden eli tarafı cānibi uzun olmağdan kināyetdür. Eger bir kişiniñ 'ādeti ola yürüdüğü vaḳtin

[33b]

Avcın yumub kolun şala şala yürümek işlerinde tiz u mucid u şiri merd olduğına dāldir. Bir kimseniñ bir nesneye yapışdığı vaḳtin eli ditreye kağıdukda tizcek geçmege dāldir. Nādiru'l hind aydur. kaçan elleri açıldığı vaktin Be Cim barmağları muttaşıl olsa aralığından aydınlığ görünmese kocalığında dirliği ḥuzūr üzerine ola eger Cim Dal barmađlarıñ aralığından muttaşıl olub aydınlığ görünmeye 'ömri āhirinde dirliği ḥuzūr ile ola eger barmađlarıñ cem'i'si muṭābiđ olub aralarında aydınlığ görünmeye dāim iyülükde ve ḥoşluđda ola eger barmağ başları kıtı

yoğun olub etlü ola. Ve avıcı arık ola ‘ömri zaḥmetle ve emekle geçdüğüne dâldir. Eger barmaqları ardına kaykı olub araları fūrce

[34a]

Olsa dervīş olub muḥtāc olmağa dâldir. Eger eller büyüklüğü gövdeye münāsib olub ve hem ba‘z eczāları ba‘zına muvāfiḳ ve münāsib ola. ṭabi‘atıñ ve ḥuylarıñ laṭıflığına ve ḥoşluğuna dâldir. Ve ‘aksi daḥi bunuñ ‘aksidir. Eger eller bedene göre ḳatı büyük olub gövdesi ince olsa mizāc ḥarāretine ve çok sevilgen olduğına dâldir. Cālinus ḥekīm aydur. Bağıñ büyüklüğüne dâldir. Eger eller kışa olsa ve barmaqlar daḥi ḳatı kışa olsa ellere göre fitnekār ve uğrı olmağa dâldir. Eger ḳatı kışa olalar kendü a‘zālarına göre kuvvetlü ve necīşde zeyrek olmağa dâldir. Eger ‘avretlerin keffeleri kışa olsa fūrceleleri ṭar olur. Oğlan zaḥmetle doğar zīra mevzu‘uñ gīnligi miḳdārı iri ol miḳdardur ki orta barmağıñ

[34b]

İkinci faşlından Ğayn Elif Ye Te faşlına varınca ikisiniñ gīnligi beraberdir. Ve ayağıñ bir uzunluğı iki oluḳdur eger avuc uzun olub barmaqlar yoğun ve kışa olsa delülügeve kāhillige ve ğayretsizlige dâldir. Eger barmaqlar ve avuclar uzun olub yoğun olsa güdenliğine ve balğami mizāca ya balğami mizāc ḥuyly olmağa dâldir. Eger avuclar ve barmaqlar uzun olub birbirine münāsib olıcaḳ şānā‘atlerde zeyrek olmasına dâldir. Eger barmaqların taḥrīk itmek ‘ādeti olsa muḥālif ve yaramaz fikirler itmege delālet ider. Bāb-ı şāni cimā‘ vav sin lam ḥaṭlarıñ delāletlerin beyān ider. Eger cimā‘ ḥaṭtınıñ rengi kıvıl ve muttaşıl büyük olsa cimā‘ a‘zālarınıñ ḥoşluğuna ve iyü ḥuyllara dâldir. Cimā‘ ḥaṭtı yürek ḥaṭlarıyla muttaşıl olsa

[35a]

Ḥatta bunlarıñ içinden müşelleş gibi olsa bunuñ şāḥibi ol ḳadar muḥātraya ve ḳorḳıya ṭuş ola ki kendüden peşīmañ olub ne olaydı doğmaya idim diye. Eger bu ḥat budaklardañ ḥālī olub Be barmağıñ dibine dek varmaya naşībsiz ve mālsız olub yavuz cerāḥate uğramağa dâldir. Eger mezkūr ḥaṭ Be barmağıñ dibine dek vara anda maḥkemlene ve avucundan ol bir ṭarafdan biraz budaklana ol budaklar Elif barmağıñ dibini gözedeler. Sa‘ādetlü ve devletlüve cömerd adem olmağa dâldir. Eger bu ḥaṭtınıñ ayağı ve budakları baş ḥaṭtına varsalar yalancı ve aldayıcı ve ādemleriñ yüzüne gülüb Ammā ardlarınca ğıybetlerin idici olmağa dâldir. Eger bu ḥaṭ ‘ömr-i ḥaṭtıyla muttaşıl olsa. Anlardan zāviye ya‘ni bucaḳ ḥādiş,

[35b]

Olsa tizcek başı kesilmege yaḥud büyük yarası olmağa dâldir. Eger bu ḥāt baş ḥaṭtını gözetse ölüm ḳorḳusu gele. Ammā ḥalāş bola eger bu ḥaṭtınıñ uzunluğı Be barmağıñ ortasına dek ya daḥi ilerü varsa esir kemāmiñ çok ḳaḳmağa dâldir. Ḥuşūşaki ḥaṭ kıvıl ola eger bu ḥaṭtınıñ doğıri ve mevārı budakları ola. Be barmağıñ dibinden yana vara ‘izzet mal ḥāşıl itmesine ve edebli

olmasına ve ikrārından çıkmadığına dāldir. Eger bu hātın ucı orta barmağın altına varsa kaç a gavgāsız ve melānetsiz olmaya. eger bu hātın orta barmağın dibine yakın yerde eki bulunsa birisi Be barmağın dibine vara delīdir. Anın dirliği eksilmege fikirsiz. Ya'ni haq sübhāne ve te'āla şatmadığı yirden

[36a]

Rızkın vire ve Ammā 'avretleriyle zindegānesi olmaya eger bu hātın ucı heman orta barmağa degin vara 'ömri muhātıralu olub zaḥmetler çeke. eger bu hātın ucı Be barmağa varmağa karīb ola zaḥmetler çeküb murādına erişmege ve hāşıl itmesine karīb ola ve şāz olmağa dāldir. Eger bu hātın ucı ya bir budağı Be Vav Cim barmağın aralığında tamam çıksa ihtimaldür ki helāk ola. Ya eger yüklü 'avret ise toğurmağ üzere helāk olmağa dāldir. Huşūşa ki bu haq büyük ve kızıl ola. Ammā haq şol ba'zı kimesnelerde mevcūd olub ve ba'zında ma'düm olmağ ademiñ aḥvāli muhtelif olduğına dāldir. Eger bu haq ne kadar büyük ve rengi mu'tedil olsa ve muttaşıl olsa ol kadar bağrın ve mu'ideniñ hoşluğuna

[36b]

Ve ferah olmasına dāldir. Eger bu hātın rengi şeffaf olmaya ve eczāları olmaya ma'ideniñ bağrın za'fına dāldür. Eger bu hātın üzerinde yaḥud yanında küçük noqtacuklar buluna ṭābi'atiñ kābzına ve uğrı olmağa dāldir. Eger bu hātı āyāniñ miqdārınca bir gāyır haq kesse ma'ideden hāşıl olur ḥastalıklara delālet ider. Eger bu haq 'ömr hātınıñ yanında ziyāde kızıl ola ma'ideden hāşıl olur. Baş ağrısına dāldir. Eger baş hātınıñ yanında kızıl olursa göğüs zaḥmetlerine dāldir. Bāb-ı şāliş 'ömr-i hātınıñ delāletlerin beyān ider. Nefs-i ḥayvāniyye müte'alliğdir. Bu babda 'ömrün müddeti ve 'ömr içinde vākı' olan emrāz-ı muhtelif beyān olunur. 'ömrün uzunluğu ve kışşalığı bu hātın uzunluğuna

[37a]

Ve kışşalığına göredür. Ve bu hātın ibtidāsı Mim tarafındandır. Aristalis ḥekīm kitab-ı ḥayvānatda dimişdir ki ādemiñ elinde üç haq vardır. Bunlar büyük olsa 'ömr uzunluğuna delālet ider. Ve 'ömr içinde vākı' olan marazlara bu vecihle delālet ider ki bu hātı ne kadar haqlar arqurı kesse ol haqlar kadar ḥastalıkları vākı' ola ki aşğada mersüm olan şekilden ma'lümdür. Sin hātı Ğayn Elif Ye Te hātına irişse ol kimseniñ 'ömri iklīmında ve 'ādetlerinde gāyet çok yaşamış kişi kadar yaşaya. Eger 'ömr hātını kese haqlar Mim tarafına yakın olsa ol kadar doğdığı vaqte marāz yakın vākı' ola. Mim tarafına katı yakın olsa ziyāde küçük oğlan iken ḥaste ola. Eger sin tarafına yakın olsa pirliginde

[37b]

Ḥasta ola eger Mim Sin ortasında olsa orta yaşında iken ḥasta ola. Vesāyirlerin daḥi buña göre kıyās oluna. Eger keser haq ne kadar Mim Sin hātını zāviye-i kāime yakın kaç eylese ol kadar

hastalığı ziyāde ola. Hatta ki zāviye-i kāime üzerine olsa ölüm muhātırasıdır. Eger keser hāt ne kadar büyük ve uzun ola hastalığı daği ol kadar uzunluğu ve kuvveti ola. Amma marazın sebebi keser hātın geldiği ve bitdiği yirden ma'lūm olur. Eger 'ömr hātının yoğunluğu baş hātından tarafa yakın olsa müteğayyir naşihātlidir. Eger bu hāt baş hātı tarafından yaña bulursa ve anda yoğunluğu Sin tarafından yaña olan yoğunluğundan artuğ olsa her kişiyle dost olub ve eyü naşihatler virür kişi olmağa dāldir. Sin tarafından yaña bu neclīn

[38a]

Budaqlı olsa derviş olub kullarında yalan söz söylemege dāldir Eger Mim tarafından mezkūr hāt gibi bitse şāhib-i māl u şāhib-i 'izzet olmağa dāldir. Eger bu hāt ne kadar Mim tarafından yanadan incelse ol kadar 'aqlın zeyrekligine delālet ider. Eger bu hātın bir tarafından yanadan olan kızılığı Mim tarafından yanadan kızılığdan artuğ olursa kimesne esirgemedüğüne dāldir. Eger bu hāt Mim tarafından yaña budaqları bitse fikrleri yāhud naşihatleri müteğayyir olduğına dāldir. Eger bu hātardan müşelles Lam Sin içinde bunun gibi budaqlar bitse Mim Lam hātına doğunsa eyülkları ola yaramazlığından şöra ola. Eger bu hātın başında üç küçürek hātlar bitse ki birbiriyle muttaşıl olsa bu şekilde cüzām olacağına dāldir. Eger 'ömr hātının yanında

[38b]

Ġayn Elif Ye Te hātına yakın buncılayın bir şekil bulunsa bir gözi fāsıd ola eger iki bulunursa iki gözü fāsıd ola. Eger mezkūr 'ömr hātından bir kızıl hāt bitse Vav He barmağa yakın varsa muhātıralu yarası olmağa dāldir. Eger 'ömr hātını küçürek hāt keserse kul toğrusuna gider büyük muhātıraya uğramağa dāldir. Eger bu hāt Mim Lam hātını doğundığı yirden bir hāt çıksa Vav Mim Lam hātına irse ve aşığāya bakar olsa delīldür ki kündüreden ya oğdan yarası ola. Eger Mim hātına yakın iki hātlar 'ömr hātının sağ yanına uzunluğuna olsalar delīldür ki kendü tabī'ī ölümü olmaya. Eger 'ömr hātınınşol yanında ise tabī'ī ölüm olduğına dāldir. Bāb-ı rābi' baş hātının delāletin bildürür ki kuvāy-ı nefsāniyyeye muta' lliktir. Eger Mim Lam

[39a]

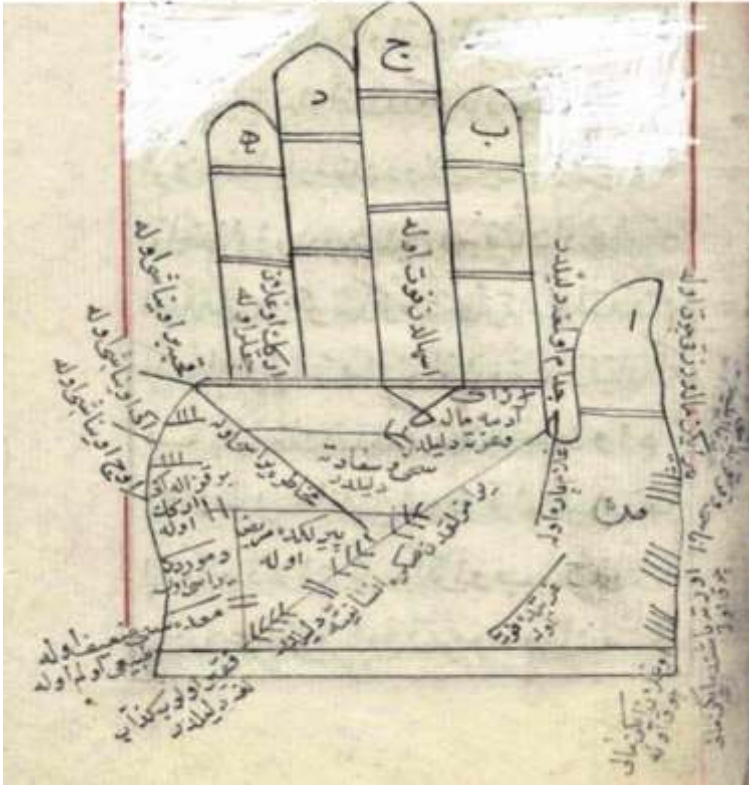
Hātı toğrı olsa zihniñ ve damāğın ve mizācuñ hoşluğuna daği eyü hulara dāldir. Eger bu hāt Ġayn Elif Ye Te hātına yakın varsa her nesne eksikligine dāldir. Eger Ġayn Elif Ye Te hātına baş hātı ulaşa yaramaz naşibe dāldir. Eger bu hāt uzun olub ve barmaqları dibine yakın bite kuvvete ve 'ömr uzunluğuna dāldir. Eger katı kışsa olsa yaramaz huya dāldir. Eger bu hāt olkadar kışsa ola ki orta barmağ mukabelesinde dükene ilerü varmaya katı yigitt iken ecel yetişe huşuşa ki orta barmağın ortasına doğrı dükene hāc gibi ola. Eger bu hātın ucundan iki küçük hātlar yapışmış olsa demürden gövdesinde yara olmağa dāldir. Eger bu hāt egri olub ve pāre pāre olmuş olsa uğrılığā ve kaçığıanlığā dāldir. Bāb-ı hāmis ademün

[39b]

Yıldızı doğduğu şâ'atden bilinmese mizâcından ve âhvâlinde ve ferâsetinden ve elleriñ hâtlarından ve iştihâ itdüğü nesnelere bilinür. Ammâ ellerinde bulunanı zıkr idelim evvelki yıldızı zuhâldür. Elleriniñ nişanı büyükdür. Ve orta barmaqda artuq barmaqlar vardır. Hüşüşa ki eliñ ortalığında ya'ni Ğayn Elif Ye Te sahtından bir ucundan geçer. Vav Cim barmağına degin gelir. Ol kim yıldızı müştiridür. Be barmaqda çok hâtlar budakarından bu barmağıñ dibine degin varalar ol kim yıldız mirrîh dür. Baş ve 'ömr hâtları doğrudur. Ve renkleri koyudur. Ol kim yıldızı şemsdür. Ve barmağıñ dibine çok incerek hâtlar vardır. Olkim yıldızı zühre dür. Zühre yirinde çok hâtlar vardır. Olkim yıldızı 'ütaridür. 'ütarid yirinde çok hâtlar vardır. Ve olkim yıldızı kamer

[40a]

Eliniñ murabba'ında buncalayın bulunur ve kâmerm yerinde vafir hâtlar vardır. Ve ol hâtlardan ğayrı mestür olan 'alâmetleriyle insaniñ kevkepleri ma'lümdür. Yalnız el hâtlarıyla bilinmek müta'addirdür. Şübheden hâli degüldür. Ammâ bu bâbiñ zıkr olunan nesene 'ilm-i tıbbda ve 'ilm-i hikmetde ve 'ilm-i ahkâmda ma'lümdür. Anıñçün bunda zıkr olunmadı ta'vîl-i kelâm olur mezkûrlarıñ şekilleri budur.

[40b]

Bâb-ı sâdis cüzüyyât-ı delâletlerin ve bir niçe esrâr bildirir ki ehli kıâtında meşhûrdur. İmdi bu sırrı bilki kaçan He barmaq uzunluğı Dal barmaq faşlına bitişmez ise haram zâdedür. Sebebi budur ki zührenin cimâ'a te'sîri vardır. He barmaq zühre hükümündedir. Eger ki cimâ'-halalden olsa nâkış olur. Bu mes'ele niçe kerre tecrübe olunmuşdur. Eger barmağın ön faşında olan haţ barmağın dolaysın yüzün gibi dolansa ol haţ üzerinde buncalayın nişan olursa aşılacaktır. Eger meşkür şekiller tamam olmağdan az eksük olursa emin olduğına delîldir. Eger Be barmağın faşlına yakın bunculayın nişan var ise anasıyla ve kız qarındaşıyla zinâ etdüğüne delâlet ider. Eger Elif Vav Be barmağın arasından 'ömr haţtı qaribinde kamer mevzu'ı canibe aşığı

[41a]

Qol tarafına bir haţ olursa gulâm bâre olduğına delâlet ider. Huşûşa ki kızıl olsa Batlanyus hakîm aydur. Eger bu haţ Gayn Elif Ye Te haţına varsa cemî'-i 'ömründe mali olmaya eger evvelinde bu haţ eksük olsa mali 'ömrü evvelinde eksük ola. Ammâ şoñunda mâ-vâfir ola eger şoñunda eksük olursa fi'l cümle bu haţta göre kıyâs oluna ve daği 'ilm-i ferâsetle meşhûr delâletler bulmuşlardır ki iki kaşın arasında kıllar bitse gulâm-bârelige yağud' avretleriyle zinâ etdüğüne dâldir. Huşûşa ki gövdesi katı kıllı olmaya. Hazreti bâri ta'âlîniñ 'acâyib hikmetlerindendir ki bir kişi haram cimâ'a başlasa tizcek 'alâmetleri zâhir olmağa başlar. Zîrâ ki bu nesnelere tabî'ati muhâlif kalur. Baţlaynûs hekîm aydur. Bunlarıñ gibilere

[41b]

'ilm-i ahkâmda hüküm itmek yokdur. Zîrâ ki yıldızlar mün'akis olmuşdur. tabî'atler 'adetlerinden hâriç olmuşlardır. Eger bilmek dilersen bir kimesneniñ 'acretleri ve oğlancıkları ne kadar olsa gerekdür. Zühre yirinde mersüm olan haţlardan ma'lûm olur. Nazar idesin eger He barmağın dibinden eliñ şol cânibi tarafından küçürek haţlar eliñ uzunluğuna iz olsa oluğdan oğlancıklara delâlet ider. Eger ol haţlardan eliñ doğrusına katı toğru olursa erkek oğlancıklara delâlet ider. Yirik olursa kız oğlancıklara delâlet ider. Haţlar 'adedince 'adedleri olur. Mümkündür ki kağısı ön doğursa bilesin. Dal barmaq tarafından olan haţ evvel doğar mertebeten doğarlar haţların mertebesinden ma'lûmdur. Ve şoñra erkek ve dişi

[42a]

Olanları bilesin ve oğlancıkların kağısı diri olur. Ve kağısı fevt olur. Bilmek dilersen ol haţlara nazar idesin. Haţtı munkaţı' olan fevt olur. Eger munkaţı' olmaya fevt olmaz. Ve bunların kağısiniñ 'ömrü uzun olur. Ve kışa olan kağısiniñ olur bilesin. Eger haţtı uzun ola 'ömrü uzunluğuna ve kışa olan kışalığına dâldir. Eger He barmağın dibinden Dal barmağın yaşılığına ne kadar haţ keserse ol kadar 'avret âlâ aña göre kıyas idesin. Eger 'avret haţları

barmağın yaşşılığına doğru olursa kız oğlan olmağa dâldir. Eger egri olursa dul ‘avret olub ya kız diyü aldugu kız çıkmamağa dâldir. Eger birbirinden hâtlar ırâğ olsa alacağı ‘avreti çok zamân şöra

[42b]

Almağa dâldir. Hâşıl kelâm budur ki hâtların mesâfesi kadar olur. ‘avretler almağın zamânı ve müddeti eger ‘avret hâttı kızıl olsa akrabasından almağa dâldir. Eger oğancıklar hâtları inüb ‘avret hâtlarına ulaşsalar ol ‘avretten ol kadar oğlancıklar doğmağa dâldir. Eger oğlancıklar hâtları inüb ‘avret hâttına ulaşmaz ise ol erün ol ‘avretinden oğlı kızıl olmaya ‘avretin hâttı uzun olsa yaşlu ‘avret olmağa dâldir. Eger ‘avretin hâttı kışa olursa göçi yaşlu olmağa dâldir. ‘avretin büyüklüğü ve küçüklüğü hâttına göre olur. Eger bu zıkr olunan hâtlar ‘avretler elinde ola yuğaru tafşıl üzere varacakları erlerin ‘adedlerine ve ahvâline dâldir. Erişlere göre bunlar daği kıyâş oluna eger ‘avretin zıkr olan

[43a]

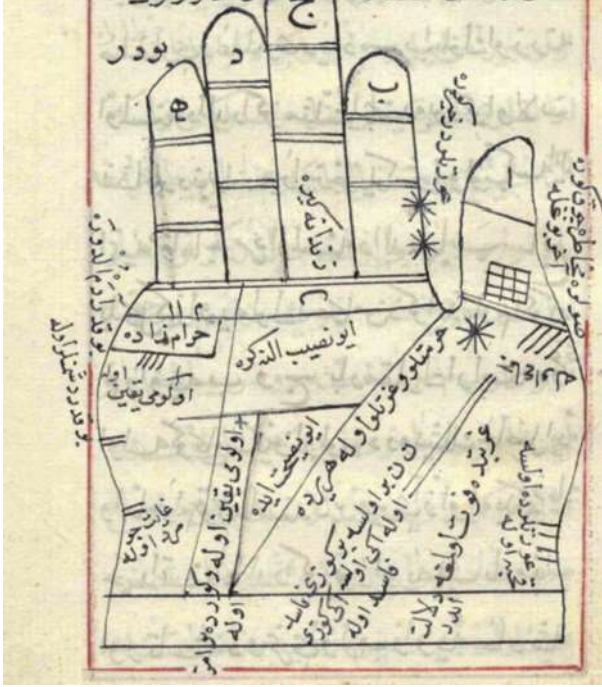
Hâtlarından gayrı eliñ taşrasından yaña hâtlar olsa kaşbe olmağa ve oynaşlarının ‘adedlerine dâldir. Eger dilersen bilesin ki er âdem ne vaqt evlenür. Eger erde ‘avret hâttı He barmağın dibine katı yakın olsa oğlanken evlene. Eger daği ırâğ olsa orta yaşında evlene. Daği ırâğ olsa pir iken evlene. Hâşıl kelâm hâttın karbina ve ba’dine göre evlene . eger ‘Ayn Elif Ye Te yakın ‘ömr hâttının sağ yanında mevâzi-i hâtt olsa ğurbetde fevt ola. Ve Ammâ mevlûdünde vefât itmemege dâldir. Eger ‘ömr-i hâttının şol yanında ‘ömr-i hâttına mevâzi hâtt bulunsa ki Ğayn Elif Ye Te hâttına yakın yerde olsa tab’i olmasına dâldir. Ve ba’z hükemâ ayttılar ki eger Ğayn Elif Ye Te hâttı yanında eliñ yaşşılığına dört mevâzi hâtlar olsa ‘ömr-i evvelinde iyülükler görüb maldâr olmağa

[43b]

Dâldir. Eger bu hâtlar Gayn Elif Te hâttından ırâğ olsalar ol kadar yaşına gire ve mâlı çok ola. Eger mezkûr hâtlar Elif barmağına yakın olsalar malı ve rizkı pir iken çok olmağa dâldir. Eger mezkûr hâtlar Elif barmağla Ğayn Elif Ye Te hâttının ortasında olsa orta yaşında iken malı ve rizkı çok olmağa dâldir. Bunun üzerine gayrıların daği kıyas oluna. Eger kamer hüküm etdüğü yerde aşğa şekilde mersüm olan nişanlardan birisi bulunsa kendü ‘avretlerin koyub haram ‘avretlere zinâ idüb ve yaramaz fikirler etmege dâldir. Eger ‘utarid yirinde aşğa şekilde mersüm olan nişanlardan birisi bulunsa ağır hastalıklara ve böğreklerin iyiline yahud öksürük olmağa dâldir. Eger mirriş yirinde aşğa şekilde mersüm olan nişanlardan

[44a]

birisi bulunsa müteğāyyir haller ve hastalıklara uğramağa dāldir. Eger şems yerinde aşāğa şekilde mersūm olan nişanlardan birisi bulunursa tiz kaçığınlīgā dāldir. Ve dađi her nesnelerde kāmīl olunmasına dāldir. Ve mezkūrlarıñ taşvīri budur.

[44b]

Eger müşteri yerinde mersūm olan nişanlardan birisi bulunsa çok rızklar kazana. Ve Ammā teşvīşleri dađi çok ola dervişliği ola. Eger zühre yirinde mersūm olan nişanlardan birisi bulunsa söylemesinde ağır direnür. Ammā ehl-i fikr ü cevābında kāmīl olub dađi şālīhleri ve ‘ālimleri ziyāde sevib iylük üzerine olmasına dāldir. Eger müşelleş içinde bu zıkr olan nişanlardan bulunsa yaramaz huylu kişi olub kimse ile etmeye. Ve ammā cümert olmasına dāldir. Bāb-ı sābi‘ bilgil ki zāviyelerīñ aḥkāmın zıkr idelim. Eger ki Mim zāviye Be Vav Cim barmaqlarıñ arasına doğrı olsa göñli miskin olub dervişlik hāşıl ide. Ve ammā ḥaram kazanmasından perhizi az ola bilki ziyāde cehd etmesine dāldir. Eger bu zāviye Be barmağın ortasına doğrı olub zāviye-i ḥādişe

[45a]

Daği olsa zihni zeyrek olub ve sa‘ādete ve devlete irişmege dāldir. Eger Sin Vav Mim Lam ḥaṭlarından zāviye ḥādişe olsa ya‘ni birbirine doğunmayalar araları zāhir olsa kendüyi büyük görmege ve esürgemez ve eylük bilmez. Ve kışkancı ve yalanıcı ve ğammāz olub yaramaz olmağa dāldir. Eger zıkr olunan ḥaṭlarıñ aralıkları katı yakın olmağa muttasıl gibi olsa ammā

haq̄ikatde muttasıl olmasa muḥātıraya uğramağa ya demürden yarası olmağa dāldir. Eger bu ḥaṭlar arasında ğayrı ḥaṭ Mim zāviye siniñ dibinden çıkub gerü eĝülüb Mim Sin ḥaṭtına doḡunub aṣağa baḡar ise āĝudan yaḡud darbeden helāk olmasına dāldir. Eger zāviyesiniñ üstüne gelen ḥaṭ saĝ ṭarafından arası açılıb gene eĝülüb kavuşmağa yaḡın olub varub Mim zāviyesiniñ altında

[45b]

Ḳavuşsa delīldir ki etdüĝi ḡarclara pişman ola eger müşelleş içinde Mim yanında buncalayın nişan olursa ince ‘avretinden mirāş degmege dāldir. Eger mezkūr yerde buncaleyin nişan olub kızıl olursa ay tamam ḡasta olmasına dāldir. Eger mezkūr buncalayın nişan olub kızıl olursa bir ay tamam ḡasta olmasına dāldir. Eger Sin Dal He zāviye-i ḡayime zāhir olub kızıl ola göñlüñ ve ḡarāret-i ğalīzaniñ ve ḡavvāllerin ḡoşluĝuna dāldir. Eger zāviye-i ḡadde olsa ḡarāmi olmağa dāldir. Eger zāviye-i mütefferice olsa bunuñ ‘aksidir. Eger bu zāviye olmasa ādemiligi ve inşāniyyeti olmayub müteĝayyiru’l ḡāl olduĝuna dāldir. Eger zāviyede buncaleyin nişan olub ‘avretde olsa ḡamli erkek olduĝuna dāldir. Eger mezkūr ḡadde ise fitnelige ve eger münferice ise aḡmaḡ olub insāniyyeti olmaduĝuna dāldir.

[46a]

Eger zāviye olmasına mu‘īde ve bāĝır za‘īflıĝına dāldir. Eger mezkūr buncalayın şecere nişān olsa yatuludur. Eger elüñ murabba‘ında ḡac gibi nesne olursa mütedeyyin ve müteşerri‘ kimesne olub dünyab terkin iḡtiyar eyleyüb ḡuzürsüz şeyḡ göñüllü kişi olub ‘izzetlü olmasına dāldir. Eger mezkūr ḡac egri olub ve ḡoş nişanlanmış olsa yatluluk gele. Eger müşelleş olsa biriniñ ḡaṭtı birisiniñ üzerine olsa eyü olmağa dāldir. Eger üç olursa yatludur. Eger dört olursa iyidür. Eger mezkūrda yıldız gibi olursa buncalayın * nişan kızıl olursa ‘ādil olmağa dāldir. Eger kıçı dayre gibi olursa ‘ulūmda kāmil olduĝuna dāldir. Eger eliñ murabba‘ında müşelleş ki zāviye yi ḡadde olub Mim Lam ḡaṭtınıñ ortasında vāḡı‘ olsa

[46b]

Büyük düşmanları olduĝuna dāldir. Eger mezbūrda Cim Vav He aralıĝı muḡābelesinde ḡāric olsa sözler işidüb ve sızılar geḡüb ve elemeler görmege dāldir. Eger iki ḡaṭlar Elif barmaĝıñ dibinde çıkub ‘ömr ḡaṭtını keserlerise uzun uzun sözler işidüb ve çok vilāyetler görüb elemeler çekmege dāldir. Eger ḡāmer ḡükmi yerinde bir yıldız şekli olsa buncalayın * bir nesneden sevinipa feraḡ olmağa dāldir. Eger ḡāmer ḡükmi yerinde buncaleyin bir nişan olsa şāḡib-i ‘izzet ve şāḡib-i ḡürmet olmaĝā dāldir. Eger gerü ḡāmer ḡükmi yerinde ‘ömür ḡaṭtı yanında buncalayın şekli ḡādiş olsa ‘aḡabince gelicek marazlara dāldir. Eger cimā‘-ı ḡaṭtında bir budaḡ bütüb Cim barmaĝıñ dibine dek gelse çok nesnelere ḡalışub ve ziyāde zaḡmetler

[47a]

Çekmege dâldir. Eger Cim barmaq dibinden iki kışşacıq yoğun haqlar olsa iř eri olub maşlâhatlar bařarmaġa dâldir. Eger mezkûr olan haqlar birbiriyle kesilse emekler çekûb zahmetler görmege dâldir. Eger Cim barmaqın üçüncü boġumu dibinden üç küçûrek haqlar bitûb ařaġasına ineler göġsünde ya baġırsaqlarında verem zahmeti olmaġa dâldir. Eger Dal barmaqın dibinden iki doġru haqlar bitûb elin uzunluġına gideler ki bu gelmiş ya kesilmiş olmaya. ‘aqlıñ zeyrekligine ve ‘ilm-i daġâyıġa muṡâla‘a idûb ince fikirler idûb ve envâ‘ı ‘ulûm-ı bilmesine dâldir. Bilki vaqt olur ki çok söyler. Ve vaqt olur ki aġzından cevâb alınmaz kişi olduġuna dâldir. Eger mezkûr iki haqlar kesilmiş olsa mezkûrların hilâfi

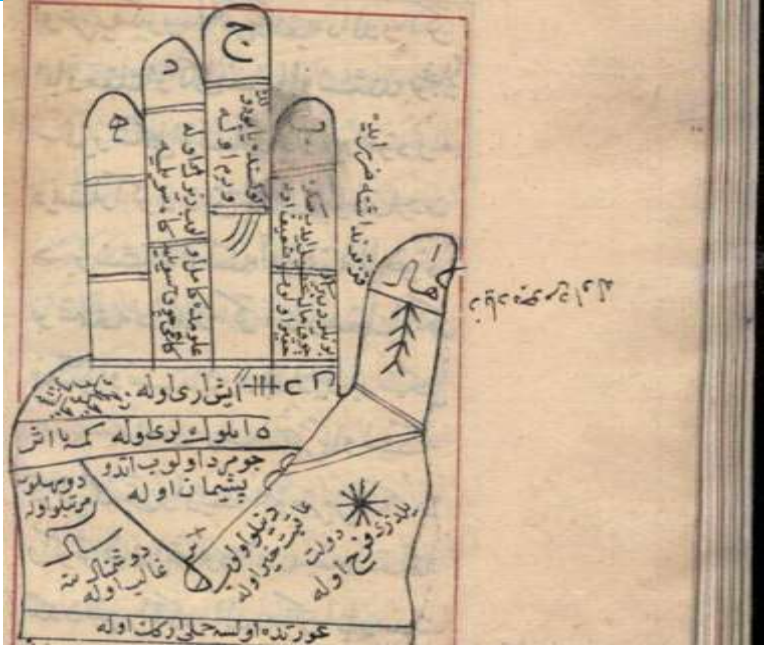
[47b]

Olmaġa dâldir. Eger ‘uṡârid yirinde ařaġadan yuġaruya eliñ murabba‘ına varınca bir egri Şekil hâṡ çıksa yad kimesneler ile dost olmaġa dâldir. Eger gerû ‘uṡârid bunculayın bir Şekl olsa dûşmanları aña ġâlib olmaġa dâldir. Eger gerû ‘iṡârid yerinde küçûrek ve ġârıřmış haqlar olsa oġlanken ṡabi‘atlı ve terbiyetli olmaġa dâldir. Eger zıkr olan haqlar Ğayn Elif Ye Te hâṡına yaġın yerde olsalar bârid ve balġamı mizâc olub ṡabi‘ati liynet üzerine olmaġa dâldir. Eger gerû ‘uṡârid yerinde bunculayın bir Şekl olsa ilerû varıb eyü mertebelü ve ulu kimesne olmaġa dâldir. Elif barmaqıñ evvelki faşlına yaġın yerde bir haṡ yüzüñ gibi tamam barmaqı çevürse boġulmaġa yaġud ařılmaġa dâldir. Eger mezkûr haṡ mezbûr barmaqı çevurse şularda muḡâṡıraya

[48a]

Uġraya gerû ḡalâř olmaġa dâldir. Eger Elif barmaqıñ evvelki faşlı üztünde buncaleyin bir Şekl olsa ziyâde yaramazdur. Dimişler eger dırnaġ yanında bunculayın bir nişan olsa ařılmaġa yaġud boġulmaġa dâldir. Eger barmaqıñ evvelki faşlı üstünde bunculayın bir Şekl ya‘ni bir haṡ Şecere olsa kız ġarındařı varise aña zarar etmektür. Ve eger kız ġarındařı yok ise yaġın ta‘âlluġâtından zarar etmege dâdir. eger Elif barmaqıñ evvelki faşlı üstünde yıldız gibi olsa efrâṡla cimâ‘ olmasına dâldir.

[48b]

Eger müşteri yerinde doğru hatlar eliñ uzunluğuna inerse ne kadar barmağın dibine yakın olub çok olsalar olkadar ziyade malları ve izzetleri ve mertebeleri ve iylikleri olub

[49a]

Şahib-i hayr olmağa dâldir. Ammâ şartı budur ki bu hatı gayrı hat kesmeye bu hat bükülmüş olmaya. Eger mezkûr hatı gayr hat kesmiş yahud bükülmüş olsa mezkûrların hilâfına dâldir. Ve başında yahud elinde yara yeri olmağa dâldir. Eger bu hat kızıl ve büyük ola gelecege delâlet ider. Ve eger rengi sarı ve küçürek ola geçmişe delâlet ider. Ve ba'zılarda demişler ki eger müşteri yerinde hâc gibi yâhid müşelleş hatlar bulunsa rengi ve taşviri ma'nîdâr olsa izzete ve hürmete dâldir. Eger müşteri yerinde bunculayın bir hat-ı şecere gibi bir nişân olsa beyninesi zâ'îf olub ve hareketli olub daği dirliği zahmetli olmağa dâldir. Eger bir doğru ince hat

[49b]

Eliñ murabba'ında eyü renkli He barmağın dibinden varsa eger bu hat erlerde olsa insâniyeti olub ba'z hayride ammâ harâmi kişi olduğuna dâldir. Eger avretlerde olsa ululuğâ yahud eylüge dâldir. Eger bu hat egri ve yoğun olsa erlerde olsa cömerd olub hayrlar ide avretlerde olsa cimâ' sevmeye dâldir. Eger zühre yerinde hatlar olsa ba'zı küçürek ve ba'zı orta olsa ve egri daği olsalar ol kimesne doğru olmayub mahmillere muhâbbet idüb ve haram kabul idüb cimâ'a ziyade iştihası olmağa dâldir. Eger mezkûr hatlar doğru olsa izzetle bahta dâldir. He barmaq dibinde zühre yerinde egri kızıl hatlar olsa yalancı olub uğrı olmağa dâldir. Eger egri ve kızıl hatlar eliñ murabba'ında zühre yerinde

[50a]

Geleler. Ammā eger barmağın dibine varmayalar kollarda ve ellerde yara olmağa dāldir. He barmağın dibine nişf dayre olub ortaya baқа mertebeniñ iylikle muhtelif olduğına dāldir. Ammā aşığa baksa meritebe eksilmege dāldir eger mertebesi varise eger yok ise. Ğayrı mütağayyiru'l hāl olmağa dāldir. Ğayn Elif Ye Te dogrı ve muttaşıl olub rengi dağı ma'nidār olub yukaru tarafta māl olsa huşuşa ki budaqlar dogrı olub egilmiş olmaya devletlülerde olsa māl daim olub ve ziyāde māl dār olmağa dāldir. Ve yoħsullarda olsa eyilüğe dāldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hātından bir dogrı muttaşıl hāt çıkub Mim Lam hātına varsa 'ömri evvelinde dirliği ve ma'ışeti t̄aruz ħimmetlü olub sonra āhiri hużür üzerine olub hāyrlar etmesine

[50b]

Dāldir. Eger mezkūr hāt orta barmağa vara her ne işe başlaya rast gelüb t̄ālī' -i sa'īd ve mübārek olmağa dāldir. Eger mezkūr hāt orta barmağa degmeye ma'şūkā olduğına dāldir. Eger mezkūr hāt Be barmağa varsa uzak seferlere ve zaħmatlü ve meşakķatlü yerlere gitmege dāldir. Eger mezkūr hāt He yaħud Dal barmağa yakın varsa ğāyet büyük naşib ve rızķ nihāya ye irişmege dāldir. Eger mezkūr hāt muttaşıl iyü renklü olub Elif barmağın dibine yaħud 'ömr hātının yanına çıkarsa ğāyetde vaķtı laţif olub rızķlı ve māl dār olmasın dāldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hātın üstünde 'avretlerde 'ömr hātına yaķın üç ya dört ya dağı ziyāde yıldızlar gibi nesnelar olsa ğāmmāz ve yaramaz ere varub sonra girü kırtulmağa

[51a]

Dāldr. Eger koluñ ortasından bir hāt çıkısa Ğayn Elif Ye Te saţhın geçe 'uţarid ħükmi yerinde dura kendüsi dostlarına şadāķāt idüb dostları buña şadāķat ve ādemilik etmedüğüne dāldir. Eger mezkūr hāt koluñ dibinden çıkub egri ve aşısız ola. Kōl olub kendü iħtiyārında olmaduğına dāldir. Eger cimā' -ı hātının ucunda bunculayin Min bir hāt bite barmaqların taşrasından tarafından yine barmaqlarına baқа ħaşmını öldürdüğüne dāldir. Eger koluñ ortasında bir hāt çıkub gayn Elif Ye Te saţhın geçe bir yerde olmayub çok yerlerde misāfir olub seyyāh olduğına dāldir. Eger mezkūr hāt geçüb 'ömr-i hātına yaħud baş hātına dokunsa def'aten vafir rızķ eline gire eger mezkūr hāt kām̄er ħükmi yerinde

[51b]

Olsa deniz seferiñ idüb varduğı yerde mütemekkin olub maķşūdı tamam olmasına dāldir. Eger Ğayn Elif Ye Te üstünde ħac gibi olsa iyi naşib eline girmege dāldir. Eger Ğayn Elif Ye Te hātından bir hāt çıkub orta barmağa yakın varsa anıñ t̄abi'ati sevdāyı olub ziyāde cōmerd olmasına dāldir. Eger zühre yerinde müşelleş yāħud murabbā' olsa ğāyetde hāl i iyi olmağa dāldir. Eger 'uţarid yerinde yıldız olsa 'avretinden māl hāşıl etmesine dāldir. Eger māl dār ise ya 'avretiñ akrabasından eger Be Vav Cim barmaqlarının arasından bir hāt çıkub yay şekli gibi

egülüb Be barmağın dibibine varsa başı yarılmasına yaḥud öleceğinedādır. Eger Be Vav Cim barmağlarının arasından bir ḥaṭ çıksa bunculayin Nun barmağın dibine

[52a]

Varsa maḥbūbasei olduğına dādır. Eger Cim barmağın dibinden ya'ni mirriḥ ḥükmi yirinden nişf dayre gibi bir ḥaṭ olsa ki yukarıya bakar olsa zindana girmesine dādır. Eger zühre yerinde mezkūr ḥaṭ gibi olsa uğrı olduğına dādır. Eger elde kıl az olsa 'avret ṭabi'atlü olub mutağayyiru'l ḥāl olmasına dādır. Eger ellerde kıl olmasa yaramaz ḥuylara büyüklenmege ve 'aqlıslığığa dādır. Eger kılın kemiyeti ve rengi ve yoğunluğu ve ekseriligi ve toğrulığı i'tidāl üzerine olsa iyi ḥulara dādır. Ristoṭalis ḥakīm aydur kitāb-ı nefisde dimişdir ki dırnakların aḥvālinden 'aqlın zeyrekligi ve güdenligi ma'lūm olur. Eger dırnaklar ince ve renklü olsa ve laṭif olsa veyāḥud kızılraḥ olub uzun olsa 'aqlın ve ḥuyların

[52b]

Ḥoşluğına dādır. Eger dırnaklar ziyāde kışa olsa ademe qarışmayub ḥaṭırnāk kimesne olmağa dādır. Ḥükemādan ba'zıları dimişlerdir ki eger dırnak üzerinde ovacık aḳçe āḳçe noḳtalar olsa olḳadar kim noḳtalar ola ol deñlü dostları olub ve berekātlar bulmağa ve ḥalk ḳatında ḥürmetlü ve 'izzetlü ola dimişler ki olḳadar libāsları ola. Ve dimişler ki ol kadar libasları ola Veyāḥud ḥalkdan olḳadar fayda bulmağa dādır. Ve bu ḥükümler ādemisine göre ve mertebesine göre ola. Eger dırnak üzerinde ovacık ḳara noḳtalar olsa nedeñlü ise olḳadar düşmanları olub ve yeñi ziyānları olmağa dādır. Bilgi eyülükler görmege dādır. Temmet

EK 2;

Risaleden Örnek Görseller

